

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus II. Desideria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

tio, lacrymæ, jejunia, debitoris boni census est. S. Ambr. lib. 2. de poenit. c. 8.

Etiam si mille mortes pro Christo pateremur; nè sic quidem satisfacere, aut debitum nostrum implere, possemus. Alius quippe est DEI, alius fervor, sanguis; secundum dignitatem dico, non secundum substantiam. Jo. Climac. gr. 22.

Quid illi retribuimus pro omnibus, quæ retribuit nobis? Quid illi pro malis meis, quæ pertulit? quid pro bonis suis, quæ contulit, referam? quid pro suscepta carne? quid pro alapis, opprobriis, flagellis, cruce, obitu, sepultura, rependam? Reddamus amorem pro debito. S. Paulinus ep. 4. ad Severum.

Ingentia debita labor solvit exiguis, quæ vix consumpturus erat ardor æternus. S. Cæsarius hom. 1.

§. II.

Debita peccata sunt.

Dimitte nobis debita nostra. Matth. 6. 12. *Et dimitte nobis peccata nostra*, Luc. 11. 4. Quare post petitionem panis de venia peccatorum agitur? Resp. Fortunatus: bene, post escam quesitam, postulat venia peccatorum; ut, qui DEI cibò pascitur, Deo vivat. In pane intelliguntur omnia temporalia ad vitam necessaria. Obtentis his homo ad peccatum adeò est proclivis, ut mox ei necesse sit veniam peccatorum petere. S. Thom. in Catena ex S. Chryl.

post subsidium cibi, petitur & venia delicti. Sylv. in Matth. 6. q. 16.

Decem millia talenta. Matth. 18. 24. Quantum interest inter centum denarios, & decem millia talenta; tantum & inter ea, quæ nos in Dominum; & ea, quæ alii in nos deliquerunt. S. Chryl. in Gen. hom. 27.

Et debitum dimisit ei. Matth. 18. 27. Quam facilis debitum remittit, qui tam iratus iussit venundari peccatorem. Iussit venundari, ut peteret veniam. Vexatur à Domino, ut ad poenitentiam alliciamur. S. Chryl. Rex celestis non ex crudelitate iussit servum venundari, uxorem, & filios: sed quia incredibili curâ illius devictus hac comminatione ad supplicandum, nè venderetur, adducebatur. Escob. t. 6. par. Chr. l. 2. §. 3.

Non curabant Sodomitæ debita, neglexerunt quotidie. Neglectu crescente crevit debitum: repetitionis Chirographum auctum est, foenera peccati aucta sunt; factum est tempus repetitionis. Non habuerunt aliquid in promptu, quod redderent; non erant solvendo. Imperavit Dominus debiti, ut ipsi traderentur igni, & mulieres eorum, & filii eorum; & omnia, quæ habuerunt, in satisfactionem cederent. S. Chryl. in Gen. ferm. de Adam, & poenitentia.

Oculi sunt velut loculi solutionem debitum deducentes per lacrymas. S. Bonavent. in Pf. 118.

TITULUS II. DESIDERIA.

§. I.

Symbola, & similitudines.

Os meum aperui. Ps. 118. 131. Os cordis desiderium est: quod tunc ad amorem aperitur, quando supra modum ab homine desideratur. S. Thom. Vill. l. 3. Diliges Dom. &c.

Omnis labor hominis in ore ejus. Eccle. 6. 7. Os dicitur inhiatio desiderii: qui enim desiderat, quasi os aperit. Laborem igitur esse in ore, hoc est, laborare ad desiderii completionem. S. Bonav. hic.

Omnis, qui vult sibi aliquid præstari, in ardore est desiderii. Ipsum desiderium fitis est animæ. S. Aug. in Ps. 62.

Hydropim spiritumaliter patitur, qui ardentius aliquid concupiscit. S. Laur. Just. in fasc. am. ap. 15.

Fames animæ, desiderium est. Rich. à S. Vict. tr. de grad. char. p. 1. c. 2.

§. II.

Desideria dilata cruciant.

Ex Veteri.

Multiplicabo arumnas tuas. Gen. 3. 16. *& conceptus tuos.* Ex Hebræo aliqui sic reddunt: *Multiplicando multiplicabo an-*

guisiam tuam, & conceptum tuum: angustia paries filios tuos. Ubi observat Oleaster; non in eo fuisse maledictam mulierem, quod multas proles paritura esset, (hoc enim in beneficiis Dei numeratur) sed maledictionem, & poenam, illius futuram in modo parienti, & tempore conceptus. Deceverat enim Deus, ait Oleaster, ut femina suscepto semine, & formatò fœtu, statim illum emitteret, & non gestaret in utero ad novem menses cum maxima molestia: ideo in poenam peccati multiplicavit tempus. Est mulier desideriorum mirè impatiens: quia cum DEUS maximè totam vellet, acerbiores non invenit dolores, quam ut eam res cupitæ dilatione castigarent. Did. Niss. f. 5. D. 1. Quadr. §. 4.

Commota fuerant viscera ejus super fratre suo. Gen. 43. 30. Sept. torquebantur viscera ejus. S. Ambr. l. de Joseph. c. 10. torquebantur viscera ejus, quia complectendi ejus, quem desiderabat, libertas differebatur. Id. ib. gaudendum tibi potius, ex quo charissimum tuum Benjamin vides tamdiu desideratum. Ardentius se manifestare, illum amplectari, & osculari, cupiebat; sed eo contineuit se, quia tempus opportunum id faciendi expectabat.

Videns

Videns autem populus, quod moram faceret descendendi de monte Moyses. Ex. 32. 1. Impatientissimum desiderium, & expectatio longior, eos ad idololatriam compulsi. Paoletti f. 14. de S. Monica.

Si occurreris tibi homo, non salutes eum; & si saluaverit te quispiam, non respondeas illi. 4. Reg. 4. 29. Querit Abul. cur ita properare voluerit Eliaeus discipulum suum ad resuscitandum puerum? R. id factum, ad satisfaciendum cito desiderio mulieris.

Defecit in salutare tuum anima mea. Pl. 118. 81. Ponitur hoc verbum, *defecit*, pro desiderio nimietate declaranda. Ut est illud Pl. 81. 3. *concupiscit, & defecit anima mea in atriis Domini.* Item & hic sancta congregatio defecisse dicit animam suam in Domini salvatoris ardentissimam charitatem. Mos enim ille humanitatis est; ut, quod omnino concupiscimus, in eo lassari, ac deficere videamur: quando dilatione suspensi ad vota nostra pervenire non possumus. Cassiodorus in Pl. 118.

Spes, quae differtur, affligit animam. Prov. 13. 12. Cunctis liquet, quod omne desiderium poena sit; Salomone quoque attestante, qui ait: *Spes, quae differtur &c.* S. Greg. mor. l. 9. c. 15. Hebr. *Spes protrahit, morbus, aut egritudo cordis; dolor cordis maximus.*

Ex Novo.

Rogate ergo Dominum missis, ut mittat operarios in messim suam. Matth. 9. 38. Querit Abulensis: cur non iusserit petere operarios ad seminandum? juxta Luc. 8. 5. *Exiit, qui seminat seminare semen suum.* Resp. q. 8. inc. 10. Matth. hoc dictum est, ad confortationem Discipulorum. Quia, si diceret eis Christus, quod mittebat eos ad seminandum, videbatur eis imponere tristitem rem; eo quod, qui seminat, expectat longum tempore; qui autem metit, gaudet secundum illud Is. *laborabunt coram te, sicut qui laetantur in messe.* Non est leve genus martyrii, torqueri tyrannide desiderii. Did. Niss. D. 1. Pasch. §. 2.

Querit S. Ambros. l. 1. de poenit. c. 16. Cur DEus elemosynariis, quibus vitam aeternam addidit, hujus vitae bona promittat Matth. 19. 29. *Omnia, qui reliquerit &c. centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit?* respondet: prius hic promittit, ut fastidia dilationis auferret. q. d. fovere desideria gloriae, quae expectatur, talibus promissis voluit, & mitigare spei ardores, quae molestissima est. Did. Niss. fer. 5. D. 1. Quadr.

Nolebant venire. Matth. 22. 3. 4. Iterum Rex mittit servos cum tali mandato: *prandium meum paravi; tauri mei, & allesia occisa sunt; & omnia parata: venite ad nuptias.* Cur monet, in promptu esse omnia, nec aliud reliquum; quam venire, & instructe jam mensae assidere? Causa haec est: vocabantur primo nuntio ad nuptias, & ad prandium: cumque invitati putarent, moras fore in celebritate nuptiarum, nolebant venire. Nam homines omni voluptati renuntiare malunt, quam diu illam expectare. Plus enim pon-

Polyanth. Sacr. Tom. 1.

deris habet dolor desiderii praesentis, quam gaudium boni futuri. Itaque Rex, ut certo illos convivas habeat, monet; invitasse illos non ad expectandum, sed ad prandendum. Did. Niss. f. 5. D. 1. Quadr.

Volo, ut protinus des mihi in disco caput Joannis Baptiste. Marci 6. 25. Et non vides puella regem mensae assidentem? cum primoribus regni sui; nec opportunum esse exercendae crudelitati tempus; nec decere, ut vinum sanguine misceatur. Nihil horum vel cogitat, vel curat. *Volo ut protinus des.* Id. f. 4. D. 1. Quadr. §. 4.

Exultavit infans in utero ejus. Luc. 1. 44. S. Chrys. apud Metaphr. 24. Junii: exultavit, tanquam injustam custodiam quatiebat matricem; in claustra naturae insultabat, calcibus; & clausis labiis vociferabatur figuris, talia matri dicens: *injuste facis, o mater!* quae tardas prophetam; gestando in utero praecursores Regis Christi martyrem stringis. Unde hoc martyrium Joanni? quis carnifex? non alius, quam vicinitas boni propinqui: ad manum habere DEum, nec illi frui pro voto posse, hoc est esse martyrem. Id. fer. 6. D. 1. Quadr. §. 2.

Baptismo habeo baptizari; & quomodo coarctor, usque dum perficiatur. Luc. 12. 50. Non ait: quomodo, cum perficietur. arctabor. q. d. tunc non arctabor, cum perficietur. Modò desiderii pautur flammis, postea sustinebit crucis injurias. Sed adeo levius est, patibulo dilaniari, quam equale desideriorum torqueri; ut desiderans arctetur, patiens quodammodo doloribus exolvatur. Cajetanus: affirmatur coarctatio, id est, afflictio; & sub admiratione ponitur modus. Quomodo? quia incredibile modò affectabat perfectionem passionis suae. Vehemens desiderium animi martyrium. Qui anxio, vehementique desiderio cor tradidit, saevo tortore non indiget: nam cupiditatis flamma sic dure exedit praecordia, ut longè tyrannorum excedat tormenta. Inventus est, qui ardenti rogo manum subridens admovent; qui ferociam truci tortoris, marmoris instar, eliserit, &c. non tamen hucusque repertus est, qui, urgenti desiderio divexatus, non clamet, non gemat, & suspiret. Naxera in Jos. 15. §. 34.

Domine memento mei, cum veneris in regnum tuum. Luc. 23. 42. Ne superaretur radiò, ne laxaretur tarditate, ne longae expectationis fatigatione succumberet; beatitudinem coelestem, & coeleste promittit obsequium. S. Chrys. l. 1. 24.

Et ego mitto promissum Patris mei in vos. his dictis, *elevatis manibus, benedixit eis.* Luc. 24. 49. 50. Benedixit Discipulos suos, fortassis infundens eis vim; quae custodiret usque ad adventum Spiritus. Theophyl. hic. Cur hoc robore egebant Apostoli, ut servarentur usque in diem adventus Spiritus Sancti? quod periculum imminerebat? Quia spes tantum affligere solet; ut videatur DEus praestolabundus novis auxiliis necessario constabilire debere, ne vota illorum inter expectationem deficiat. Did. Niss. l. 10. c. 2.

Hhh

Erat

Erat ibi 38. annos habens in infirmitate sua. Jo. 5. 5. Ex multis miseris, quas hic homo passus, præcipuus dolor fuit, expectatio 38. annorum. Id. f. 6. D. 1. Quadr.

Modicum, & non videbitis me. Jo. 16. 16. O modicum, & modicum! o modicum longum! Pie Domine! modicum dicis, quod non videbimus te? saluum sit verbum Domini mei: longum est, & multum valde nimis. S. Bern. f. 74. in Cant.

Ex Patribus, & aliis.

Domine ante te omne desiderium &c. Omne desiderium in poenam convertitur, si non citò evenierit, quod optatur. S. Greg. in Pl. 3. poenit.

Maximæ dilectionis, & fidei est, non patienter mori; sed patienter vivere in hoc sæculo pleno peccatis; & voluntatem sequi Creatoris cuncta bene disponentis, dum non citò exauditur cupiens dissolvi; desiderans ab ista valle lacrymarum migrare ad gaudium visionis Dei. S. Rupert. l. 12. in Matth.

Unicus revera dies, tota hominis vita est desiderio languentibus. Quod Theocritus in Bucolicis dixit: languentes desiderio unâ luce fescunt. S. Greg. Naz. or. 13.

Omnis mora desideranti longa est. Hugo à S. Vict. in Pl. 41.

Vide plura tit. Spes. Longanimitas.

§. III.

Cupimus negata, difficilia, abstrusa, absentia.

Ex Veteri.

Tabernaculum ita facies: decem cortinas. Ex. 26. 1. Oleast. novit Dominus, quam facile in contemptum veniant, quæ nobis sunt familiaria; ideo, licet delicias duxerit esse cum filiis hominum, voluit tamen ab eis multis operculis occultari.

O si quis mihi daret potam aquæ &c. 2. Reg. 23. 15. Non constat David hanc aquam appetisse, nisi Philistæo ad eam posito v. 14. Quò Philistæus magis aquam negat, eò David magis capit. Quod siti David, id fame probat Esau, qui à Jacob pulvis petiit. Gen. 25. 30. Cunctatur Jacob, & negat, nisi sibi vendat primogenita. Quò Jacob in negando tenacior, eò frater in expetendo importunior; ut mori se credat, nisi fratur optatis. Velloso in Judith 7. Parænet. 17.

Rex Salomon adamavit mulieres alienigenas multas. 3. Reg. 11. 1. Pineda l. 7. de reh. Salom. c. 6. n. 3. Mirum, ait, quòd inter tot foeminarum greges nulla mentio Israeliticarum foeminarum fiat: quia scilicet non placent, quæcunque facillè obtinentur. Seneca l. 3. de benefic. c. 4. novis cupiditatibus occupati, non quid habeamus, sed quid petamus; non in id, quod est, sed in id, quod appetimus, intenti: quod enim domi est, leve est. Did. Niss. D. 1. post Pascha. §. 1.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti. Pl. 30. 20. Rectè autem

intelligimus absconditam, ut eam desideria humana plus appetant: quia solet fastidium omne, quod subjacet; & vile plerumque creditur, quod sine aliquâ difficultate præstatur. Cassiod. hic.

Aqua fontium dulciores. Prov. 9. 17.

Ex Novo.

Accesserunt ad eum turba multe. Matth. 23. 30. Unde tanta populi tunc ad eum concursio? Abul. q. 89. venerunt nunc multe turbæ; quia nunc Christus veniebat tanquam novus in terram illam: nam steterat aliquandiu in terra Tyri, & Sidonis; & tunc Judæi non audiebant verbum illius. Nunc verò cum rediit, ex desiderio venerunt ad eum multi; quia carentia præstat desiderium.

Egressus abiit in desertum locum. Marci 1. 35. Eo loci non facile abiret turba hominum. Negat copiam sui hominibus Christus D. quò abiens acueret desiderium eorum. Victor Antiochenus.

Vide nemini dixeris. Marci 1. 44. at ille egressus coepit prædicare.

Fili, recordare, quia recepisti bona in vita tua. Luc. 16. 25. S. Chrysost. f. 123. ex persona Abraham: tu vocas patrem, ego voco filium; ut amaritis doleas, perdidisse te, quòd natus es. Adhuc voco filium; ut amaritis doleas, quòd tibi gratia dederat, & natura: quia non habuisse, doloris non est tanti, quanti habita mœroris est perdidisse. Author Imperf. in 22. Matth. invenies actum in omnibus prophetis, quia viventes eos nemo coluit, sed post mortem. Unde & Dominus ait: qui edificavit sepulchra prophetarum. Matth. 23. 29. S. Hier. ep. 46. Scire non possumus agrotationis mala, nisi cum fuerit sanitas consecuta: & quantum boni virtus habeat, vitia demonstrant; clariusque fit lumen comparatione tenebrarum.

Dedit eis potestatem filios DEI fieri. Jo. 1. 12. Savius forsitan fuisset dicere, ut libertas videretur major, fecisse DEUM DEI filios hos, qui in Filium ejus credunt: quibus cum solam potestatem concessam ait, quâ filii DEI fieri possent; difficultatem aliquam obtinendo illius dignitatis, tali verborum circuitu indicare videtur. Chrys. & Euthym. Non statim fecit eos DEI Filios, nè per ignaviam perdant gratiam; sed dedit ipsis potestatem fieri, quâ diligentiores reddantur. Greg. Naz. or. 16. quidquid facillè percipitur, facillè quoque in contemptum venit, quòd autem supra nos est, quò majori cum difficultate percipi potest, eò etiam majorem sui admirationem movet: atque id omne, quòd desiderium nostrum fugit, cupiditatem exercet. Cyrill. Alex. l. 3. in Jo. c. 34. tunc gratissimum solet videri beneficium, quando magnò ardore petitur! aliter animus hominis magnitudinem beneficii non cognoscit. S. Laur. Just. l. de triumph. c. 24. id possidetur fortius, gustatur dulcius, charius amplectitur, ac prudentius custoditur; quòd ardentissime concupitum, solerter quæsitum, acque laboriosè re-pertum est.

Cum

Cum sero sit die illa. Jo. 20. 19. Ingeniosa solertia est, moras asserre beneficiis, ut sint gratiori: quia, sic sunt homines, ut parvi faciant, quod modico labore, tenui sumptu assequuntur. Did. Niss. D. 1. post Pascha.

Occasione accepta peccatum per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam. Rom. 7. 8. Videtur lex peccati causa esse; quæ, dum prohibet, concupiscentiam quodammodo inflammare videtur. S. Hier. ep. 131.

Ex Patribus, & aliis.

Rosarum amatoribus natura minutas illas spinas, quasi quædam amatoria illectamenta, isti flori affixit; ut stimulis illis ægre contactum admittentibus ad majus desiderium colligentes provocet. S. Basilus. apud Did. Niss. D. 4. Pent. §. 1.

Sic à natura comparatum est; ut quibus expedit, facileque, potiri possimus, ea segnius appetamus. S. Greg. Naz. or. 13.

Ideo Christus noluit apparere (in Eucharistia) quod est; ut sit desiderabilior. Algér. l. 2. de Sacramentis c. 5.

Avidius requiritur, quod latet; & pretiosius est, quod cum fide queritur. S. Paschas. c. 12. de Sacram.

Gratior est fructus, quem spes productior edit: ultro objectorum vilius est pretium. S. Prosper Aquin. epigr. 67.

§. IV.

Desideria longa, possessio brevis.

Abrahæ omne vitæ tempus in sobolis votis transactum est; inutili senectuti concessus filius. Gen. 21. 2. Zeno Veron. f. de Abrah. Abraham Patriarcha noster exploratus à DEO, in senectute suscepit filium: nihil tamen sollicitum Patri, cujus ætas in annis vergentibus in occasis sui terminum versabatur, & educationis tempus angustum, quando senectuti exitus jam vicinus.

Septimo die septies circuibitis civitatem, & muri funditus corruent civitatis. Jos. 6. 4. 5. Hebdomada, humanæ vitæ figura, diebus septem recurrit; ex quibus sex in civitate ambiendo ponit populus: & septimi diei majus spatium septem circuitiones infumunt; ac tandem in diei articulo optata eveniunt, & Jericho possidetur everis muris. Naxera in Jos. 5. §. 7.

Sol contra Gabaon nè movearis. Josue c. 10. 12. 13. diem conflictus absumperat, nec jam supererat triumphis spatium. Ergo Josue stationem soli imperat. Tempus triumpho concessum est: moratus est sol; sed stupendo, & sæculis invisò miraculo: Josue luminaria sistit, quia prudenter agnoscit, post longum conflictus spatium defuturum victoriae tempus. Hoc petivit Josue, ait Lyra; ut haberet tempus adversarios persequendi. Id. ib.

Ubi est, qui natus est Rex Judæorum? Matth. 2. 2. Christus nascitur Rex ab omnibus acclamandus; sed usque ad vitæ extremum regni Polyanth. Sac. Tom. I.

titulum non est adeptus; licet à vitæ primordiis hoc curarit, nostræ salutis, non gloriæ vanæ, cupidus. Crucem subit, & titulus Cruci præfixus sæculorum Regem denuntiat: *hic est Jesus Rex Judæorum* Matth. 27. 37. O quos doloribus titulus Regni constat! tribus tandem horis caput titulo redimitum resplendet. Totam vitam laboribus davis consecraverat, ut acquireret. Id. ib.

Anima mea habes - stulte, hac nocte. Luc. 12. 19. 20. Non poterant non exigua esse possessionis spatia, cum tam proluxa fuerint ambitionis tempora. S. Cyrill. in Catena: fructus quidem habes in horreis; sed annos plurimos unde poteris obtinere? dives igitur non parat permanentia bona, sed caduca; & quod stultius est, vitæ longitudinem sibi taxat. Id. ib.

§. V.

Diu desiderata chariora.

Caro constat, quod longo desiderio emitur. Christus Chananæ salutem Matth. 15. 23. filia dilati desiderii pretio vendidit. Did. Niss. f. 5. D. 1. Quadr. §. 4.

Eò quida esset Elisabeth sterilis. Luc. 1. 7. Quare sterilitas horum parentum explicatur? V. Beda hic: divinitus est procuratum, ut pro vectæ ætatis, diuque conjugii fructu privatis Joannes parentibus nasceretur: quatenus inopinatio prolis ortu, & ipsis donum gratius efficeret, & cæteros miraculi stupor futuri prophetæ pararet auditui. Quanto res desiderata magis est extra spem, tanto majori cum gaudio suscipitur. Sylv. hic q. 8.

Quid mihi, & tibi, est mulier: nondum venit hora mea. Jo. 2. 4. Non ferè solet Christus ultro; & non rogatus, ad miraculorum effectum accedere; sed necessitati, & usui hominum id expetentium hanc gratiam præbere. Etenim sæpe uluvenit, ut, quæ aliquantisper differuntur, postea sint chariora; & quæ non petita ultro donantur, minus grata sint, minorique in pretio habeantur. S. Cyrill. Alex. apud. Niss.

Id possidetur fortius, gustatur dulcius, charius amplectitur, ac prudentius custoditur; quod ardentissime concupitum, solerter qua situm, atq; laboriosè repertum est. S. Laura. Just. de triumph. c. 24.

§. VI.

Desideria bona & sancta.

Num. I.

Symbola, & Allegoria.

Divisiq; aquas quæ erant sub firmamento &c. Gen. 1. 7. Firmamentum anima rationalis; aquæ superiores sancta desideria, & mundæ cogitationes. Hugo Card. hic.

Quid clamas ad me &c. Ex. 14. 15. Desiderium viri sancti clamorem appellat, quia linguâ profecto tacebat. Non semper clamare possemus motu labiorum; semper autem possumus bono desiderio, fervore, quod ostendit Dominus loquens ad Moysen tacentem. S. Bern. tr. de Pass. D. c. 6.

Hhh 2

Flores

Flores apparuerunt in terra nostra. Cant. 2. 12. Quid sunt animarum nostrarum flores, nisi sancta desideria. S. Franc. Sales. Bibliotheca c. 5. Liliis candentibus sanctarum cogitationum, rosis rubentibus ardentium affectuum, floribus vernantibus coelestium desideriorum, gratiae suae lectulum sparsit. S. Thom. Vill. in c. 1. Cant.

Omnis, qui bibit ex hac aqua, sitiet iterum. Jo. 4. 13. Ecclesiasticus verò dicit 24. 29. *qui edunt me, adhuc surient; & qui bibunt me, adhuc sitient.* Qui hæc conveniunt? Alb. M. Carthus. Bonav. Lyr. respondunt: triplex est desiderium. I. rei non habitæ, ut habeatur. II. rei habitæ ut conservetur. III. rei habitæ, ut augeatur. Dum ergo dicit Ecclesiasticus: *qui bibunt me, adhuc sitiant.* est secundò, & tertio modò: quia iustus maximè desiderat conservare DEI gratiam, & in charitate erga DEUM crescere. Christus D. autem loquitur de primo desiderio, & siti: nam qui semel accipit in se Spiritum sanctum, non habet necesse illum iterum recipiendi; nisi per peccatum expellatur.

Num. II.

Varia de bonis desideriis.

In ipsa effusione infansium unus (Zara) protulit manum, in qua obsterix ligavit coccinum. Gen. 38. 27. Mira res: manum protraxit, & protractam recondidit. Dum parturitionis non oppetit tempus, Zara ardentem majoritatem anhelat; at, dum necesse est porrigere manum ad ardua, cedit ignavus. O quot in Mundo Zaræ! dum pariendi tempus non adest, gestunt, lucem ambiunt, sibi magna facturos promittunt; opportunitate tamen invitante dexteram retrahunt, & arida desideria relinquunt. Naxera in Jos. 18. §. 16.

Reliquia cogitasti totam diem festum agere tibi. Pl. 75. 11. Antonius Guevarra in prologo ad orat. Religiosor. adeò DEUS noster est, ac tam paucis contentus; ut festum agatur ei reliquiis ipsis bonorum desideriorum.

Desiderium iustorum omne bonum est. Prov. 11. 23. S. Bern. ep. 10. Sicut fides ducit ad plenam cognitionem, sic desiderium ad perfectam dilectionem. Ex hac gnome discere praxim facilem crescendi in omni virtute, & meritò; si crebra, & ardentia, desideria eorum concipias. Per hoc enim virtutem quamlibet, (etiam cum exterius ob paupertatem, infirmitatem, aliumve defectum, exercere non possumus) interius in animo concipimus, firmamus, augemus &c. Corn. hic.

Amici auscultant. Cant. 8. 13. Siquidem Angeli amici sponfi sunt, auscultant vocem ejus, quem faciunt sponsum audire. Voces ejus desideria sunt: hæc vehementer clamant in aure sponfi; hæc auscultant amici, videlicet angeli; his delectantur, ista nuntiant. Et illam animam, ut veniat, invitant; istam consolantur; & monent, ut quærat, & pulset. Rich. à S. Viç. hic. c. 4.

Pedes ejus similes auribus alco. Apoc. 1. 15. Pannonius: quia Christi desideria sancta erant, & fortissima, ut non cederent morti; rectè ari comparantur. Frequentè in scriptura per pedes de-

sideria, & affectus, significantur: Pl. 9. 16. Pl. 17. 34. Pl. 35. 12. Prov. 3. 13. Sylv. hic 9. 58.

Ex Patribus, & aliis.

Tota vita Christiani boni, sanctum desiderium est. Quod autem desideras, nondum vides; sed desiderando capax efficeris; ut cum veneris, quod videas, implearis. S. Aug. tr. 4. in ep. 5. Jo.

Sancta desideria dilatione crescunt. Si autem dilatione deficiunt, desideria non fuerunt. S. Greg. hom. 25. in Evang.

Celebritas bona, ac pulchra, & DEO grata, est. Dei cognitio, æternorumq; bonorum desiderium. S. Ephrem serm. in Crucem pretios.

S. Gregorius Theol. in laudem patris sui S. Greg. Ep. Naz. orationem sic inchoat: homo Dei, & vir spiritualium desideriorum: hoc enim nomine sublimis, & excellens viros, & super ea, quæ oculis cernuntur, positos Scriptura vocat. Alloquitur autem hac compellatione S. Basilium præsentem. Parum operatur, quamvis multa agat, qui non amplius agit affectu, quam actu. Non meruit secreta scire coelestia propheta Daniel, quia jejuniavit sed quia concupivit, dicente angelo Dan. 9. 23. *ego autem veni, ut judicarem tibi, quia vir desideriorum es.* Et quis potest verbis propalare sanctorum desideria? soli experti norunt amantissimum affectus; quam sæpe desiderio patiuntur, dilanantur, uruntur, occumbunt. Quod si liceret; non segnius sustinerent actu, quam desideris concupiscant. S. Laur. Just. de discipl. monast. c. 6.

Avis caveæ etiam argentea, inclusa, vel aurea, desiderat exire; & exeundi cupiditate caput exporrigit. Sic, licet anima iusti in hac vita divitiis, honoribus, & deliciis, circumfluat; DEUM suum desiderat, cujus sanctò amore est inflammata. Stella de contempt. p. 3. c. 36.

§. VII.

Desideria in solum DEUM tendant.

Ex Veteri, & Novo.

Requiescit die septimò. Gen. 22. Quid restat? ut intelligamus, nisi fortè creaturæ rationali, in qua & hominem creavit, in seipso requiem præbuisse, post ejus perfectionem, per donum Spiritus Sancti; per quem diffunditur charitas in cordibus nostris: ut illic feramur appetitu desiderij; quò cum pervenerimus requiescamus: id est, nihil amplius requiramus. Sicut enim rectè Deus dicitur facere, quidquid, ipsò in nobis operante, fecerimus; ita rectè DEUS dicitur requiescere, cum ejus munere requiescimus. S. Aug. De Genesi ad lit. l. 4. c. 9.

Sitit in te anima mea. Pl. 62. 2. Beata sitis, quæ DEUS sitit! Nonne Davidis rigebant pavimenta aurò? nonne ubique palmæ, tributa undique? nihilominus in deserto est. Cur? sitit DEUM. Nam animæ sitienti DEUM nihil omnino sapit, nisi DEUS. Oliva l. 3. Strom. hic.

En lectulum Salomonis 60. fortes ambiunt. Cant. 3. 7. Ex fortissimis Israel, id est, ex his, qui DEUM mente complectuntur, & quærant; & quorum ferventiora fuerint deside-

desideria spiritualia, hunc lectulum ambiunt. Vehementibus enim desideriis accensi, undique circumcumbunt, & aditum quarunt, ut quietem hanc degustent. Rich. à Sanct. Vict. apud Corn. hic.

Quis mihi det se fratrem meum - ut inveniam te foris? Cant. 8. 1. Quid autem est foris? æstimo, quod extra corpus. S. Bern. tr. de Pass. D. c. 3.

Non est, qui clames in eis ad me. Osee 7. 7. Quidnam est clamare ad Dominum, nisi desiderare Dominum? Ceterum si quis orationem multiplicet, quantumvis clamando, & lacrymando, non habens intentionem in hoc, ut ipsum mereatur habere Deum, sed ut aliud quid obtineat terrenum, sive transitorium; non veraciter potest dici, clamare ad Dominum. S. Rupert. de Operib. S. Spir. l. 3. hic.

Ubi fuerit corpus. Matth. 24. 28. Aquilas vocat Sanctos, qui cupiunt dissolvi, & esse cum CHRISTO. B. Ivo Carnot. de Epiph. D.

Cum turba irruerent. Luc. 8. 1. Desiderabant, non solum eum aspiciere, & audire, sed etiam tangere: & posteriores impellebant priores; ita ut cum impetu quodam irruerent in eum. Quis enim bonæ mentis non appeteret, tam dulcem, & pulchrum, videre; tam sapientem, & eloquentem, audire; tam virtuosum, & sanctum, attingere; tot, & tantorum mirabilium operatori altare? præsertim, quia gratissimum habebat, delectabilissimumque, aspectum. Imò in revelationibus S. Brigittæ credibiliter legitur B. Virgo loqui ad Brigidam: quod quicumque desolatus, seu tristis, vultum Filij sui aspexerat, mox levamen consolatorum sensit; ita quod adversitatibus, aut mœnore, pressi, dicere consueverunt: eamus ad filium Mariæ, ut ex ejus consolemur aspectu. Dion. Carth. hic.

Zachæus querebat videre Jesum, quis esset. Luc. 19. 3. Componere hujus desiderium cum desiderio Herodis. Ambo cupiebant videre Jesum; verum Herodes non tam cupiebat, quàm expectabat: contentus desiderio nil aliud cerabat; Zachæus media adhibuit, ut optatis frueretur. Bæza l. 4. c. 3. §. 17. Hic, si staturâ pusillus, animò magnus erat; cum affectavit videre Jesum, augmentum nactus est ex arte, atque studio, quod sibi natura negaverat. Ex omni satagit, ut videat, cujus tam eximie bonitatis audierat famam. Sed quoniam scriptum est Prov. 10. 24. *desiderium suum iustus dabitur*, complendum erat sanctum desiderium ejus; quod nullum sanctius, quàm Jesum querere; habere notitiam ex modo, quò in via est donanda mortalibus. Sim. Cass. l. 9. cap. 48.

Unâ Sabbathi. Jo. 20. 1. Per noctem ambulaverunt, quæ diluculo ad monumentum fuerunt. Sabbathò quieverunt, propter mandatum legis, quia lex vetat Sabbathò operari. Constat itaque, quia in lacrymis pervigiles amore, nimirumque longâ retardantis Sabbathi morâ fatigatæ; mox ut onerosum illud Sabbathum abiit; non quieverunt, non dederunt oculis suis somnum, non Luciferum ad proficiscendum præ-

stolata sunt; mortem pro die, desiderium pro luce, lunam rapuere pro sole.

Falso igitur quidam Evangelistas calumniati sunt, quòd contraria dixissent in eo, quod Matthæus *vespere Sabbathi*; ceteri *prima Sabbathi diluculo*, mulieres venisse dixerunt ad monumentum. Matthæus enim, ut earum commendaret desiderium, quando venire coeperunt; ceteri dixerunt, quando pervenerint. S. Rupert. hic. l. 14.

Ex Patribus, & aliis.

Paratus sum ad ignem, ad bestias, ad gladios, ad crucem: tantum ut Christum videam, Salvatorem meum, & DEUM, qui pro me mortuus est S. Ignatius M. ep. 4. ad Tharsenses.

Bonum tuum quære ô anima. Est enim bonum aliud alteri; & omnes creaturæ habent quoddam bonum suum. Quære tuum bonum, summum bonum; hoc est tuum bonum. Sunt & inferiora bona, quæ alijs & alijs, bona sunt. Pecori quod est bonum? nisi implere ventrem, dormire, bibere, &c. tale tu bonum quæris coheres Christi? - Erige spem tuam ad bonum bonorum omnium. S. Aug. in 102.

Omnis homo cupit quod bonum est; & affectu quodam naturali constringimur ad omne, quod bonum putamus. Et quid habetur tam bonum, quàm Deus? S. Basil. Regula de instit. Monach. c. 2.

Porro hoc est unum illud necessarium, in quo est omne bonum, imò quod est omne, & unum, & totum, & solum bonum. S. Anselm. Prologij c. 23.

Cur per multa vagaris homuncio, quærendo bona animæ tuæ, & corporis tui. Ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit. Desidera simplex bonum, quod est omne bonum; & satis est. Id. ib. c. 25.

Quodcumque bonum cupis, quodcumque pulchrum quæris, quodcumque dulce, & delectabile, requiris; totum in ipso invenitur, & in ipso perfrueris. Si gaudere, ipse gaudium est; si te pugnare delectat, ipse palma est; si coronari vis, ipse corona est &c. S. Bern. l. de miseria humana.

Qui perpetuâ Dei cupiditate flagrat, hic eum cernit. Sanct. Joan. Damasc. l. 1. Orthodox. fid. c. 18.

DEUM tuum desidera cunctis diebus vitæ tuæ: dulcedo quippe, & illuminatio, atque lætitia perpetua est, desiderare DEUM. S. Ephrem de Virginit.

Bonum est, quò quis adeptò nihil ulterius desiderare potest. S. Bonav. l. 2. de adv. & Boetius l. 3. de consol.

Deus finis est animæ, & ejus ultima perfectio: ipse est velut centrum, & locus naturalis omnium desideriorum suorum. Joan. Gerl. Confid. 42.

§. VIII.

Desideria mala, carnalia &c.

Symbola, & Similitudines.

ET Chamaleon. Lev. 11. 30. Theophrastus docet, chamaleontem ex rore vivere; & saepe deprehensum muscas comedere. Et hinc forte orta vulgi opinio, eum ex aere vivere. Est symbolum eorum, qui ventō honoris, & muscis deliciarum, se pascunt. Quam multi Christiani solidiores Domitiano; qui, cum salutem suam aeternam procurare debeant, quotidie non duabus, sed omnibus horis, captant muscas. Ambis o pes? muscas ambis &c. Corn. hic.

Humiliata est in pulvere anima nostra. Psalm. 43. 28. Pulvis sunt cogitationes nostrae vanae; terra autem parva desideria. Hugo à S. Vict. hic.

Musca morientes &c. Eccles. 10. 1. Concupiscentia apte comparatur muscae: quia instar muscae vilis est, exilis, mordax, immunda, importuna, improba, & putida. Est brevis aevi; vivit enim paucos dies; imò subinde paucas horas; sequē in oleo, melle, aliisque rebus, suffocat; vel ad lucem lucernae, aut candelae, advolans adurit. Denique musca est indocilis, & indomabilis, sicut concupiscentia. Corn. hic.

Omne capus languidum. II. 1. 5. & **omne cor mœrens: à planta pedis &c.** Caput liberum arbitrium; cor consilium; pes carnale desiderium. Rich. à S. Vict. tr. de statu inter. hom. post. lapsus.

Nunc verò tribus malignissimis, & validissimis ventis expositi sumus: Carni, diabolo, & Mundo; qui conscientiam illuminatam moluntur extinguere, insufflantes in cordibus nostris desideria mala. S. Bernard. f. 3. in vig. Nat. D.

Quid? nisi quaedam bestiae sunt, qualibet vitia? quid nisi bestiae sunt, qualibet prava desideria? Rich. à Sanct. Vict. de erudit. hom. inter. 1. 3. c. 2.

Sicut bonus unum habet Deum, quem colit; ita mali multos habent deos, & idola: quia multas scilicet voluptates, multa desideria vana, passiones diversas, quibus serviunt. Idiota in Psalm. 15.

Motiva frænandi desideria prava.

Utinam mortui essemus. Ex. 16. 3. Hæc periculosa, gravisque, animæ ingerit agritudo; ut noxia sumere velit; & quæ utilia sunt, ac salutis proficiunt, spernat, ac renuat. Sanct. Prosper p. 2. cap. 8. de pop. Ifr. carnes desiderante.

Filij hominum usquequo gravi corde &c. Ps. 4. 3. Hæc potissima ratio, cur deberent homines non amplius inhærere temporalibus: quia videlicet venit ad nos de coelo Sanctus Dei, id est, Filius Dei. Bellarm. hic.

In circuitu impij ambulant. Psalm. 11. 9. Semper ambientes bona Mundi, & nunquam ad finem desideriorum suorum pervenientes. Id. hic.

Fortitudinem meam ad te custodiam. Ps. 58. 10. retrahendo nimirum vim appetituum meorum, eamque in te solem dirigendo: appetitus enim animam in plura distrahens, debilem reddit ad virtutem. Joannes à Cruce libro Ascens. montis Carmeli c. 8.

Visti terram, & inebriasti eam. Ps. 64. 10. Quid, putas, est causa, quod solem terram Dominus dicitur inebriasse? cur non etiam & mare? sed scimus, quia mens, quæ per varia desideria fluctuat, quam adhuc sæcularium curarum procella exagitat; ad illud internum gaudium non admittitur; & illò torrente voluptatis non potatur; quanto minus in ebriatur. Hæc est illa verè beata terra, mentis videlicet stabilitas tranquilla; quando mens in seipsa tota colligitur, & in uno æternitatis desiderio immobiliter figitur. Rich. à Sanct. Vict. l. Benjam. cap. 38.

Expectatio sollicitorum peribit. Prov. 11. 7. Pagn. **expectatio divitiarum.** Alij **vanitatum.** Alij **cupiditatum;** Alij **dolorum.** Alludatur ad Benjamin, quem mater Rachel Gen. 35. 18. in partu cupide enixa vocavit **Benoni;** id est, **filium doloris mei.** q. d. sicut Rachel filiorum cupidissima hanc suam cupiditatem luit morte, (nam partu Benjamin interiit) sic pariter expectatio sollicitorum, id est, cupiditatis inhiantium; idèque dolentium, & suspitantium, peribit; imò ipsosmet enecabit. Quod enim appetitur sollicitè ex amore, hoc acquiritur cum dolore, & amittitur cum mœrore: qui saepe hominem ita affligit, ut vitam ei adimat. Corn. hic.

Et omnia, quæ desideraverunt oculi mei, non negavi eis. Eccles. 2. 10. q. d. plenae oculorum, & cordis desiderijs laxavi habenas, intra limites tamen licitos honestatis, & Legis, ne quid illicitum committeret. Dico I. quam noxium sit suis indulgere desiderijs, & affectibus: his enim Salomon indulgens præcipit vitæ in luxuriam, & idololatriam. II. Quam periculosum sit, velle experiri, quidquid est licitum; nec terminos voluptatis sibi statuere, nisi in eo, quod illicitum est. Facile enim terminos hosce; & confinia liciti, & illiciti, utpote exiguum, & indivisibile, curiosus transgreditur; itaque in peccatum prolabitur, ut fecit Salomon. Sed, qui nihil vult cavere, nisi quod est peccatum mortale, venialia multa committit, per quæ vicinus fit mortalibus; ac tandem in ea corrumpit. Corn. hic.

Lassus adhuc sirit, & anima ejus vacua est. II. 29. 8. **Foderunt sibi æsternas.** Jer. 2. 13. **In desiderio anima sua attraxit ventum amoris sui.** Jer. 2. 24. **Defecit anima ejus, & ad mortem usq. lassata est.** Judic. 16. 16. Dalila mala concupiscentia, ita eum afflixit. Desideria terrena animam, ut Samsonem Philisthai, affligunt. Joannes à Cruce c. 6.

Cæcus si cæco &c. Matth. 18. 14. Appetitus cæcus est, quia non sequitur rationem. Id. ib. c. 8.

Vinum non habent. Jo. 2. 3. illico apud nuptias vinum deficit. 1. Cor. 7. 28. *& si nupserit virgo, non peccavit, tribulationem tamen carnis habebunt hujusmodi.* Escob. 1. 1. mir. Chr. l. 11.

Ex Patribus, & aliis.

Hæc voluntas vaga, incerta, instabilis, impetita; infirma ad efficiendum, facilis ad audendum; incupiscitibus cœca, in honoribus tumida, curis anxiosa, suspitionibus inquieta; gloriæ, quàm virtutum, avidior; famæ, quàm conscientie, diligenter; & per omnem sui experientiam, miserius fruendo his, quæ concupiverit, quàm carendo: nihil in suis habet viribus, nisi periculi facilitatem. Sancti. Ambrosius l. 1. de voc. Gent. c. 2.

Nunquam in carnalibus affectionibus ita quiescit animus, ut cruciati careat; dum necessitudines suas aut bonas amat, cum amittendi metu; aut malas odit, cum amittendi voto: in

utroque miseris sustinendis semper obnoxius. S. Paulinus ep. 39.

Ille demum verè divinus est Philosophus, qui omni tempore pravis suis concupiscentiis resistit. S. Ephrem. serm. ad pietatem.

Impetus cupiditatum ab abjectissimis cogitationibus incipiunt, & formicarum more, sensim repunt. Paulatim autem in eam crescunt magnitudinem; ut cuilibet non minùs, quàm leones, terrorem, ac periculum afferant. S. Nilus in ascet.

Sicut ex magno incendio niger exhalatur fumus, quò oculi caligant, nec munus suum ritè possunt exercere; sic ex cupiditatis incendio adeò obcœcatur ratio, ut pericula non advertat. Naxera in Jos. 16. §. 3.

Vide plura tit. Passiones.

Desperatio. Vide tit. Spes.

TITULUS III. DETRACTIO.

§. I.

Symbola, & similitudines.

Ex Veteri.

Invenereunt campum in terra Sennaar. Gen. 11. 2. quod ex Hebræo, significat, *excussio dentium*: quia dentati, id est, superbi homines aedificantes Babel, ibi suis dentibus, id est, suâ linguâ, privati sunt, inquit Rupertus. Et S. Greg. in Pl. 4. ponit: in Sennaar habitant dentati, qui detractio-nis moribus proximos laniant. Horum dentes excutit Deus; cum illorum facta, simul & verba confundit.

Inter immunda reputabilis -- & sus. Levit. 11. 4. 5. Sus significat illum, qui gaudet esse in luto, ut est Detraçtor; qui semper in luto, id est, in vitiis aliorum, immoratur. Hugo Card. hic.

Discurrens lepra in cute. Levit. 13. 12. est infamia falsa criminum; qualibus Christus, & sancti, aspersi, ideoque afflicti sunt. Hæc discurrat, quia nusquam locum invenit, ubi verè stabilis. In candorem vertitur, id est, in laudem cognitâ rei veritate; ideoque lepra mundissima censetur. Quippe per eam homo potius in patientia, meritis, & gloria crescit; cum, sine criminis perpetratione, criminis laborat suspicio-ne. Hinc dicitur de Christo. Il. 53. 4. *putavimus eum quasi leprosum.* Cornel. hic.

Lepra Mariæ sororis Moysis infecti rebelles, murmuratores, detractores. Num. 12. 10.

Vas, quod non habuerit operculum, -- immundum erit. Num. 19. 15. Item aliquando comparantur scabronibus: quia deserunt flores, & super stercora resident; id est, virtutes aliorum, & opera bona tacent; peccata lo-

quantur, & ruminant. Comparantur etiam sepulchro Psalm. 5. 12. *sepulchrum patens est guttur eorum*: quia verba foetida profertur, & denudant peccata aliorum. Hugo Card. in Pl. 5.

Detractores sunt dentes igniti. Num. 21. 6. quorum moribus multi de filiis Israel perierunt. Sed sanatur plaga hujusmodi, ad respectum serpentis aenei; per quem Dominus in cruce significatur: quem qui verè aspiceret, quot, & quanta, propter nos opprobria, & contumelias sustinuit, non curaret linguas detrahentium, dicens cum Apostolo 1. Corin. 4. 3. *mihi pro minimo est.* Hugo Cardin. in Ecclæ. cap. 10.

A flagello lingue absconderis. Job 5. 21. Dicitur flagellum lingue Detraçtio graviter infamantis. S. Thomas hic.

Dentes peccatorum contrivisti. Pl. 3. 8. id est, detrahentium verba mordentia: dentes enim dicti sunt à demendo. Et ideo lingue detrahentium dentes vocantur; quia, sicut illi abutuntur partes demunt; ita & isti opinioniones hominum detractio-ne corroduunt. Cassiod. hic.

Circumdederunt me canes multi. Psal. 21. 17. id est, Judæi, per detractio-nem oblatrantes, atque mordentes. Et possunt propriè Detractores rabidis canibus comparari. Ait enim Plinius l. 3. quod canis rabidus ut plurimum habet sub lingua vermiculum quendam, qui linguam ejus pungit; & pungendo choleram magnam in cerebro ejus accendit; propter quod in furiam eum convertit. Sic etiam accidit homini Detraçtori; qui vermiculum, vel odij, vel invidiæ, aut rancoris, sub lingua, id est, in corde, habet. S. Bernardinus t. 2. f. 29.